

Załącznik
do Uchwały Nr XXIX/261/22
Rady Miejskiej w Jezioranach
z dnia 18 marca 2022 r.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022 - 2024

WSTĘP

Alkoholizm, narkomania, uzależnienia behawioralne stanowią wyzwania cywilizacyjne o zasięgu globalnym. Powodują stały wzrost problemów społecznych, stwarzają zagrożenia i obniżają ogólny poziom zdrowia społeczeństwa. Powiązane z nimi są m.in. problemy przemocy w rodzinie, ubóstwo i wykluczenie społeczne.

Problemy związane z alkoholem są najtrudniejszymi do rozwiązania spośród problemów społecznych występujących w Polsce. Alkohol jest legalnym, łatwo dostępnym towarem rynkowym, lecz szkody jakie generuje wśród społeczeństwa spowodowały, iż ustawodawca wprowadził regulacje mające na celu ograniczanie rozmiarów tych szkód oraz przeciwdziałanie ich powstawaniu.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem narkomanii oraz uzależnieniami behawioralnymi należą do zadań własnych gminy. Zadania te są realizowane za pomocą Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Problem uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych prowadzi do często nieodwracalnych szkód zdrowotnych, psychologicznych i społecznych. Mimo wieloletnich działań mających na celu zwiększenie świadomości na temat konsekwencji nadużywania tych substancji, problem istnieje i przyjmuje tendencję wzrostową.

Aby zapobiec uzależnieniom behawioralnym, rosnącemu zainteresowaniu alkoholem, dopalaczami i substancjami psychoaktywnymi, należy zaproponować wiele atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego, należy położyć większy nacisk na rozwój pasji i zainteresowań, należy zadbać o odporność psychiczną młodego człowieka, pomagając mu zrozumieć siebie i otaczający świat. Konieczne jest także prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych. Podejmowanie różnorodnych działań sprzyja poprawie jakości życia, zarówno pojedynczych jednostek, jak i całej społeczności lokalnej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, zwany dalej Programem, uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz uzależnienia behawioralne określone w Narodowym Programie Zdrowia. Program

określa strategię i kierunki działania w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód wynikających z nadużywania alkoholu, narkotyków, innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień od alkoholu oraz narkotyków opiera się na systematycznym i konsekwentnym wdrażaniu działań profilaktycznych i terapeutycznych przy współpracy z różnymi jednostkami oraz organizacjami, których działania statutowe obejmują profilaktykę i przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz narkomanii. Przy opracowaniu Programu uwzględnione zostały rekomendacje Krajowego Centrum Uzależnień jak również wnioski i rekomendacje zawarte w opracowanej dla Gminy Jeziorany, diagnozie problemów społecznych. Program jest kontynuacją zadań realizowanych w latach ubiegłych.

I Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz.U. z 2021r., poz. 1119 ze zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz.U. z 2020r., poz.2050 ze zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz.U. z 2021r., poz. 1249)
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2021r., poz. 2268 ze zm.)
5. Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz.U. z 2021r., poz. 1372 ze zm.),
6. Ustawa o zdrowiu publicznym z dnia 11 września 2015r. (t. j. Dz.U. z 2021r., poz. 1956 ze zm.),
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011r., Nr 209, poz. 1245),
8. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 z dnia 30 marca 2021 (Dz.U. z 2021 r. poz. 642).
9. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jeziorany na lata 2020-2026 (załącznik do Uchwały Nr XII/118/20 Rady Miejskiej w Jezioranach z dnia 28 lutego 2020 r).
10. Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021r., poz 2469).

II ZESPÓŁ PRACUJĄCY PRZY TWORZENIU PROGRAMU

Przy opracowaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii brali udział członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

III DIAGNOZA UZALEŻNIEŃ

1. Dane dotyczące zjawiska problemów alkoholowych młodzieży w Polsce

W 2019 roku przeprowadzono ogólnopolskie badanie ESPAD, w którym udział wzięło 5 903 osób, tj. młodzież w wieku 15-18 lat. 51,7% badanych w wieku 15-16 lat stanowiły dziewczęta, a 48,3% chłopcy. Wśród

uczniów w wieku 17-18 lat było 51,2% dziewcząt i 48,8% chłopców. Badanie miało na celu pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych.

Wyniki badań ukazują, że napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80% badanych w wieku 15-16 lat i 92,8% uczniów w wieku 17-18 lat. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% osób w wieku 15-16 lat i 76,1% osób w wieku 17-18 lat. Najpopularniejszym napojem alkoholowym wśród uczniów jest piwo, a najmniej wino. Miesiąc przed badaniem, przynajmniej raz upiło się 11,3% osób w wieku 15-16 lat i 18,8% badanych w wieku 17-18 lat. W ciągu całego swojego życia nigdy nie upiło się tylko 66,7% uczniów w wieku 15-16 lat oraz 43,4% w wieku 17-18 lat.

2. Dane dotyczące zjawiska problemu narkomanii w Polsce, zanotowane w 2019 roku

W 2019 roku na tej samej grupie młodzieży przeprowadzono ogólnopolskie badanie ESPAD dotyczące problemu narkomani. Wyniki ukazują, że najbardziej popularnym środkiem zażywany przez młodzież jest marihuana i haszysz oraz leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza, a także substancje wziewne.

Ministerstwo Zdrowia i Narodowy Fundusz Zdrowia podaje, że w 2019 roku rejestr zgłoszonych zatruc narkotykami i podejrzeń zatruc obejmował łącznie 2 930 przypadków. W tym odnotowano 2 148 osób wymagających pomocy medycznej. 84,3% przypadków dotyczyło mężczyzn. 18% przypadków – osób do 18. roku życia. Wśród niepełnoletnich największa liczba zgłoszeń dotyczyła osób w wieku 16-18 lat (261), 13-15 lat (121), a najmniejsza z grupy 7–12 lat (6). Wśród pełnoletnich osób w wieku 19-24 lata (594), 30-39 lat (563) i grupy 25–29 lat (413). W grupie powyżej 40. roku życia zarejestrowano 162 zgłoszenia.¹

3. Zjawiska uzależnień behawioralnych w grupie 15+²

W okresie 15.10.2018 r. – 28.02.2019 r. odbyło się ogólnopolskie internetowe badanie ankietowe, badanie ilościowe, w którym udział wzięło 4 025 osób (54,14% badanych stanowiły kobiety, a 45,86% mężczyźni). Osoby w wieku: 15–17 lat – stanowiły 3,98% badanych, 18–24 lat – stanowiły 8,55%, 25–34 lat – 14,21%, 35–44 lat – 15,98%, 45–54 lat – 15,13%, 55–64 lat – 18,98%, 65 i więcej – 23,18%.

Głównym celem badania było uchwycenie zmian, jakie zaszły w ciągu ostatnich lat w zasięgu wybranych zaburzeń zachowania i w strukturze grupy osób nimi zagrożonych. Podobnie jak w poprzednich edycjach badania, w obszarze zainteresowania leżały następujące zaburzenia zachowania: hazard, uzależnienie od pracy, od Internetu i od zakupów. Dodane zostały kwestie dotyczące problemowego korzystania z mediów społecznościowych (weryfikacja wybranych wyników badania jakościowego w badaniu ilościowym) oraz nadmiernego używania telefonu.

¹ <https://pacjent.gov.pl/aktualnosc/pulapka-nowych-narkotykow>, dostęp: [08.09.2021].

² „Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących od hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019”.

Hazard

W 2019 roku osoby grające w czasie ostatnich 12 miesięcy na pieniądze stanowiły 37,1% populacji osób w wieku powyżej 15 roku życia. W porównaniu do wyniku uzyskanego w poprzednim badaniu, przeprowadzonym w 2015 roku, odsetek ten wzrósł o 2,9 punktu procentowego. Polacy najczęściej grają w gry Totalizatora Sportowego (27,4%). Na kolejnym miejscu, ze znacznie słabszym wynikiem, plasują się zdraпки (16,3%), a dalej loterie lub konkursy SMS-owe (6,3%) oraz automaty do gier z tzw. niskimi wygranymi (3,8%). Spośród wszystkich grających, 32,8% Polaków gra bez ryzyka powstania problemów, 2,7% charakteryzuje się niskim poziomem ryzyka uzależnienia 0,9% – poziomem umiarkowanym i tyle samo (0,9%) gra na pieniądze w sposób wysoce ryzykowny (zagrożenie patologicznym hazardem). Liczbę Polaków w wieku 15+ uprawiających obecnie patologiczny hazard szacujemy na ok. 27 tys. osób. W poprzedniej edycji badania, w 2015 roku, liczbę grających patologicznie szacowano na 34 051 osób, co oznacza, że w ciągu tego okresu nastąpił spadek o blisko 20%. W porównaniu z poprzednim badaniem spadła także częstość grania na pieniądze wśród ogółu Polaków, przy czym największe spadki częstości grania nastąpiły w przypadku gier na automatach. Liczba grających codziennie lub kilka razy w tygodniu spadła z 31,4% do 8,8%, co prawdopodobnie należy wiązać z efektem nowelizacji ustawy hazardowej, która miała miejsce w 2017 roku i ograniczyła możliwość uprawiania hazardu, między innymi grania na – powszechnie kiedyś dostępnych – automatach z tzw. niskimi wygranymi.

Z badań można najogólniej wnioskować, że częściej grają na pieniądze: mężczyźni niż kobiety; ludzie młodzi w wieku 18–34 lata; mieszkańcy miast niż mieszkańcy wsi; ludzie dobrze wykształceni niż słabo wykształceni; zarabiający lepiej niż zarabiający gorzej; ludzie oceniający swoją sytuację materialną jako dobrą niż ludzie oceniający ją jako złą.

Internet

Trzy czwarte Polaków w wieku powyżej 15 roku życia deklaruje korzystanie z Internetu. W stosunku do pomiaru z 2012 roku nastąpił przyrost odsetka o prawie 13 punktów procentowych. Przeważająca większość korzystających z sieci (98%) to przeciętni użytkownicy, niemający w codziennym życiu problemów w związku z korzystaniem z Internetu. Problem z uzależnieniem od Internetu (wymienne bywa stosowane określenie „problemowe użytkowanie Internetu - PUI”) dotyczy obecnie 0,03% badanej populacji, co stanowi 0,04% korzystających z sieci. Zagrożonych uzależnieniem od Internetu jest 1,4% ogółu badanych, co stanowi 1,9% korzystających z Internetu. W liczbach bezwzględnych jest to – szacunkowo – ok. 465 000 osób. Zagrożeni uzależnieniem lub już uzależnieni rekrutują się głównie spośród osób poniżej 25 roku życia, przy czym najbardziej zagrożeni są niepełnoletni.

Zakupy

Poziom zagrożenia kompulsywnymi zakupami notuje się na podobnym poziomie, co w latach ubiegłych. Symptomy kompulsywnego kupowania w 2019 roku wykazywało 3,7% populacji Polaków w wieku powyżej 15 roku życia, co w liczbach bezwzględnych można oszacować na ponad milion osób. W stosunku do roku 2015 notuje się nieznaczny spadek liczby osób zagrożonych. Zjawisko kompulsywnego kupowania różnicuje przede wszystkim wiek – dotyczy ono w głównej mierze ludzi młodych. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 25-34 lata, choć w stosunku do poprzedniego pomiaru zjawisko kompulsywnego kupowania wyraźnie nasiliło się wśród ludzi bardzo młodych (15-17 lat). Podobnie jak we wcześniejszych badaniach, na kompulsywne zakupy bardziej narażone

są kobiety niż mężczyźni. W grupie zagrożonych mężczyzn najwięcej jest chłopców w wieku od 15 do 17 lat, zaś w grupie kobiet – osób od 25 do 34 lat. Wyniki badania wskazują także na współwystępowanie uzależnień behawioralnych – osoby przejawiające symptomy uzależnienia od zakupów częściej niż niezagrożeni wykazują także objawy innych problemów behawioralnych. Więcej niż jedna piąta z tej grupy, to osoby mające jednocześnie problem z uzależnieniem od pracy; więcej niż co siódmy jest zagrożony uzależnieniem od Internetu.

Praca

W 2019 roku prawie jedna dziesiąta Polaków powyżej 15 roku życia (9,1%) miała problem z uzależnieniem od pracy. Zarówno uzależnienie, jak i zagrożenie uzależnieniem dotyka przede wszystkim młodych dorosłych, poniżej 35 roku życia, w szczególności osoby w wieku 25-34 lata. Istotnym czynnikiem ryzyka są różne aspekty aktywności zawodowej. Zagrożeniu pracoholizmem sprzyja w szczególności praca na własny rachunek, natomiast czynnikiem zagrażającym w kontekście uzależnienia od pracy jest pełnienie funkcji kierowniczych, odpowiedzialność za pracę innych osób lub kierowanie projektami. Wyniki badania z 2019 roku, podobnie jak w poprzednich badaniach, wskazują, że na poziomie ogólnym w badanej populacji Polaków w wieku 15+ zagrożenie pracoholizmem dotyka kobiety i mężczyzn w zbliżonym stopniu.

4. Zjawiska uzależnień behawioralnych w grupie młodzieży szkolnej (do opracowania tego punktu posłużyły dane statystyczne z kilku źródeł, które zostały wskazane w przypisach).

Granie w gry hazardowe³

W gry hazardowe, czyli takie w których można wygrać lub przegrać pieniądze, chociaż raz, kiedykolwiek w życiu grało 18,2% badanych piętnasto-szesnastolatków oraz 21,4% siedemnasto-osiemnastolatków. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem uczestniczyło w grach hazardowych 5,5% uczniów z młodszej grupy i 7,9% uczniów ze starszej. Porównanie wyników z 2019 roku z wynikami wcześniejszych badań wskazuje na trend spadkowy odsetków badanych, którzy grali w gry hazardowe kiedykolwiek w życiu, oraz tych którzy robili to w czasie ostatnich 12 miesięcy. Wskaźnik grania w czasie ostatnich 30 dni w starszej grupie nie uległ zmianie, zaś w młodszej zmniejszył się dopiero w 2019 roku. W obu badanych grupach rozpowszechnienie grania w gry hazardowe jest większe wśród chłopców niż wśród dziewcząt. W młodszej grupie uczniowie, których wg wyników testu przesiewowego LIE/BET⁴ można było zaliczyć do grona graczy problemowych stanowili 1,3% badanych, zaś w starszej – 1,2%.

Media społecznościowe⁵

W badaniu ESPAD zawarto też pytania dotyczące korzystania z mediów społecznościowych, takich jak Twitter, Facebook czy Skype oraz grania w gry na urządzeniach elektronicznych (komputer, smartfon, konsola, gry wideo). Analiza typowego dnia nauki szkolnej młodszej badanej grupy (15-16 lat) pokazuje najliczniejszą podgrupę badanych, która korzysta z mediów społecznościowych 2-3 godziny dziennie (30,1%), mniej osób

³ Raport z badań ESPAD (2019), https://www.cinn.gov.pl/portal?id=15&res_id=1880417, [dostęp: 16.02.2022].

⁴ Wieczorek Ł., Dąbrowska K., Sierosławski J. (2021) Polska adaptacja i walidacja dwóch testów przesiewowych zaburzeń hazardowych – Kanadyjski Indeks Gier Hazardowych (PGSI) oraz Kwestionariusz LIE/BET, *Serwis Informacyjny Uzależnienia*, 2021 (nr 1), s. 25-31.

⁵ Patrz przypis 15.

poświęca na tą aktywność ok. 4-5 godzin (20,2%). W przypadku typowego dnia weekendowego, dominują dwie podgrupy badanych: podgrupa korzystająca ponad 6 godzin dziennie (26,4%) oraz korzystająca ok. 2-3 godzin (24,6%). W starszej grupie wiekowej, w typowym dniu nauki w szkole, największy odsetek uczniów poświęca na korzystanie z mediów społecznościowych 2-3 godziny dziennie (33,7%) lub około 4-5 godzin dziennie (20,4%). W trakcie weekendu dominuje korzystanie z mediów społecznościowych 2-3 godziny dziennie (27,2%), około 4-5 godzin dziennie (25,7%) lub 6 godzin lub więcej (25,2%). Czas spędzamy w Internecie nie jest wskaźnikiem świadczącym o uzależnieniu natomiast jest sygnałem ostrzegawczym wymagającym analizy i monitorowania ze strony rodziców. Większa ilość czasu wolnego w weekend wydaje się sprzyjać dłuższemu korzystaniu z mediów społecznościowych, zwłaszcza w przypadku młodszej grupy wiekowej.

Kolejna badana kwestia dotyczy symptomów nadmiernego korzystania z mediów społecznościowych, takich jak Twitter, Facebook czy Skype. W młodszej grupie 44,0% badanych twierdzi, że spędza za dużo czasu w tych mediach, około 40,9% jest zdania, że ich rodzice uważają, że poświęca na tą aktywność za dużo czasu. Co szósty (17,4%) ma zły humor, jeśli nie ma dostępu do tych mediów. W starszej grupie rozkład odpowiedzi jest podobny - analogiczne odsetki wynoszą 46,4%, 35,9% oraz 13,4%.

Gry cyfrowe⁶

Uczniowie zostali także zapytani o symptomy nadmiernego korzystania z gier wideo na urządzeniach elektronicznych, takich komputer, smartfon, konsola. W młodszej grupie 21,7% badanych jest zdania, że ich rodzice uważają, że poświęcają na tą aktywność za dużo czasu, 17,1% badanych twierdzi, że spędza za dużo czasu na graniu w gry, a 9,0% badanych ma zły humor, jeśli nie ma dostępu do tych gier. W starszej grupie analogiczne odsetki są niższe, 14,0% uczniów uważa, że spędza za dużo czasu na graniu, takiego zdanie jest 16,5% ich rodziców, a 6% ma zły humor, gdy nie może grać.

Czas spędzany w Internecie⁷

Od pierwszych edycji badania „Nastolatki 3.0” obserwowany jest stały wzrost liczby godzin przeznaczanych przez młodzież na korzystanie z Internetu. Obecnie nastolatki spędzają w sieci średnio 4 godziny i 50 minut dziennie (2014 r. – 3 godziny 40 minut⁸, 2018 r. – 4 godziny 12 minut⁹). W dni wolne od zajęć szkolnych czas ten wydłuża się średnio do 6 godzin i 10 minut. Co szósty nastolatek w dni wolne (16,9%) intensywnie korzysta z Internetu w godzinach nocnych (po godzinie 22). Rodzice nie kontrolują czasu, jaki ich nastoletnie dzieci spędzają w Internecie. W opinii rodziców ich dzieci korzystają z sieci średnio 3 godziny i 38 minut. Jedynie 1,8% rodziców wskazuje, że ich dzieci korzystają z Internetu w czasie przeznaczonym na sen (po godzinie 22).

⁶ Jak wyżej.

⁷ Lange R., (2021), *Nastolatki 3.0. Raport z ogólnopolskiego badania uczniów*, Warszawa: NASK – Państwowy Instytut Badawczy, <https://thinkstat.pl/publikacje/nastolatki-3-0-raport-z-ogolnopolskiego-badania-uczniow-2021-r->, [dostęp: 20.01.2022].

⁸ Tanaś M., (red), (2016), *Nastolatki wobec Internetu*, Warszawa: NASK - Instytut Badawczy, https://akademia.nask.pl/publikacje/Nastolatki_wobec_internetu_.pdf, [dostęp: 20.01.2022].

⁹ Bochenek, M., Lange R., (2019), *Nastolatki 3.0. Raport z ogólnopolskiego badania uczniów*, Warszawa: NASK – Państwowy Instytut Badawczy, <https://thinkstat.pl/publikacje/nastolatki-3-0-edycja-2019>, [dostęp: 20.01.2022].

Inicjacja internetowa¹⁰

Badania wskazują, że młodsze dzieci, uczniowie rozpoczynają samodzielne korzystanie z Internetu (bez nadzoru rodziców) wcześniej niż ich starsi koledzy. Średnia inicjacji internetowej wynosi ok. 6 lat i 10 miesięcy – czyli następuje przed podjęciem nauki w szkole podstawowej. Uczniowie szkół średnich deklarują, iż zaczęli samodzielnie używać Internetu w wieku – 8 lat. W 2016 roku średnia ta wynosiła 9 lat 5 miesięcy¹¹. Niektóre dzieci rozpoczynają samodzielne użytkowanie Internetu mając zaledwie 4 lata (4,6%). Dzieci coraz wcześniej otrzymują własne urządzenia z dostępem do Internetu. Największy odsetek uczniów (40,7%) deklaruje, że pierwszy telefon z dostępem do Internetu otrzymało w wieku 9-10 lat, jednak co piąty nastolatek wskazuje, że już w wieku 7-8 lat miał do dyspozycji telefon z dostępem do sieci (20,5%). Biorąc pod uwagę mobilność takiego urządzenia, można zakładać niekontrolowany dostęp do urządzeń cyfrowych umożliwiających łączenie się z Internetem nawet w grupie bardzo małych dzieci.

Problemowe użytkowanie Internetu (PUI)¹²

Co trzeci nastolatek (33,6%) ma objawy problemowego użytkowania Internetu (PUI), a trzech na stu – osiąga bardzo wysokie wskaźniki problemów (3,2%). Wynik w poszczególnych podskalach (zjawisko mierzone testem E-SAPS18) wskazują, że najsilniejszymi komponentami PUI są tolerancja (eskalacja częstości i/lub wielkości bodźca) oraz objawy somatyczne spowodowane użytkowaniem smartfona (ból w nadgarstku lub karku, zawroty głowy, pogorszenie wzroku, zmęczenie, niewyspanie). 64,1% badanych nastolatków przyznaje, że powinna mniej korzystać z telefonu. Prawie co trzeci nastolatek (29,8%) odczuwa potrzebę korzystania stale ze smartfona, a 50,2% podaje, że korzysta z telefonu dłużej niż zamierzała.

Co trzeci nastolatek (31,0%) przyznaje, że nie jest w stanie funkcjonować bez smartfona a co czwarty (24,8%) odczuwa zniecierpliwienie oraz zdenerwowanie, gdy nie może z niego korzystać. 37,9% młodych ludzi podejmuje zakończone niepowodzeniem próby ograniczania korzystania z telefonu, 26,1% z powodu używania go zaniebuje zaplanowane czynności lub obowiązki. Kategorią nastolatków, która relatywnie najmocniej jest obciążona problematycznym użytkowaniem Internetu, są dziewczęta uczęszczające do szkoły ponadpodstawowej. Co ciekawe, na rzecz możliwości dłuższego spędzania czasu w Internecie co trzeci nastolatek (30,6%) byłby gotów zrezygnować z udziału w nabożeństwie, a co piąty z odrabiania lekcji i nauki (23,2%). 27% byłoby w stanie zrezygnować z oglądania telewizji, 20,6% z dodatkowych zajęć pozaszkolnych, 19,7% z wywiązywania się z obowiązków domowych, a 13,4% ze sportu i aktywności fizycznej. Rodzice mają świadomość problemu, lecz nie mają dość dokładnego wglądu w to, jak bardzo smartfony i Internet stały się częścią życia ich dzieci. Czterech na pięciu rodziców wskazuje, że ich dziecko powinno mniej korzystać ze swojego telefonu/smartfona (79,6%), jednak większości przypadków rodzice nie doszacowują skali problemu w poszczególnych wskaźnikach PUI np.: tolerancja, wycofanie, objawy somatyczne. Przykładowo tylko 14,8% rodziców dostrzega, że ich dziecko ma problemy w funkcjonowaniu bez smartfona (przyznaje się do tego 31% nastolatków), a 26,2% zauważyło nieudane próby ograniczania korzystania z telefonu przez dziecko (takie próby podejmuje 37,9% nastolatków).

¹⁰ Jak wyżej.

¹¹ Kamieniecki W., Bochenek M., Lange R., (red.), (2017) Raport z badania Nastolatki 3.0, Warszawa: NASK – Instytut Badawczy, https://akademia.nask.pl/publikacje/Raport_z_badania_Nastolatki_3_0.pdf, [dostęp: 20.01.2022].

¹² Patrz przypis 20.

Korzystanie z urządzeń mobilnych przez dzieci

W badaniach CBOS w 2019 roku po raz pierwszy uwzględniona została kwestia kontaktu małych dzieci z Internetem poprzez blok pytań adresowanych do rodziców bądź opiekunów dzieci w wieku 1-5 lat. Z deklaracji rodziców wynika, że z urządzeń mobilnych korzysta jedna trzecia dzieci między 12 a 23 miesiącem życia i blisko dwie trzecie dzieci mających od 2 do 5 lat. Wśród najmłodszych dzieci średni czas spędzany w ciągu dnia z mobilnym ekranem wynosi 44 minuty, a wśród starszych – 49 minut. Na ogół spędzają one czas z urządzeniami przenośnymi w towarzystwie rodziców lub innych osób dorosłych, w mniejszym stopniu same.

Jak deklarują rodzice, treści, z którymi dzieci mają styczność poprzez mobilne ekrany, przeważnie są dostosowane do ich wieku, można jednak zauważyć, że najmłodsze dzieci (12–23 miesiące) około trzykrotnie częściej niż te starsze (2–5 lat) konsumują treści zróżnicowane, nie tylko takie, które są adresowane wyłącznie do dzieci. Najwięcej badanych mających dzieci poniżej 6 roku życia wykorzystuje urządzenia mobilne do zajęcia czasu nudzącym się podopiecznym. Rzadziej stosuje się je po to, aby dzieci uspokoić, a jeszcze rzadziej, by je za coś nagrodzić lub skłonić do zjedzenia posiłku. Rodzice dzieci w wieku od 2 do 5 lat wyraźnie częściej niż opiekunowie młodszych wprowadzają urządzenia przenośne w celu gratyfikacji oraz niwelowania nudy. Ta ostatnia motywacja – oferowania dzieciom smartfonów i tabletów jako sposobu na nudę – jest najsilniej skorelowana z czasem, jaki spędzają one przed mobilnymi ekranami.

Powyższe dane korespondują z badaniami pod nazwą „Brzdąc w sieci – zjawisko korzystania z urządzeń mobilnych przez dzieci w wieku 0-6 lat”¹³ przeprowadzonymi przez Akademię Pedagogiki Specjalnej w Warszawie. Badanie wykazało, że nieco ponad połowa dzieci w wieku od 0 do 6 lat (54%) korzysta z urządzeń mobilnych takich jak smartfon, tablet, smartwatch czy laptop. Wiek dziecka jest skorelowany z korzystaniem z urządzeń mobilnych – im starsze dzieci, tym więcej z nich korzysta z urządzeń mobilnych. Średni wiek inicjacji używania urządzeń mobilnych to 2 lata i 2 miesiące. Większość dzieci korzysta z urządzeń mobilnych z dostępem do Internetu (75%). Dzieci w wieku od 0 do 6 lat korzystają z urządzeń mobilnych średnio przez ponad 1 godzinę dziennie. Podobnie, jak w badaniu CBOS większość dzieci korzysta wyłącznie z treści adresowanych do dzieci (88%). Badania potwierdzają także sytuacje, w których dzieci mają dostęp do urządzeń mobilnych: rodzice najczęściej umożliwiają korzystanie dzieciom podczas podróży, posiłków i podczas toalety; traktują dostęp do urządzenia mobilnego jako nagrodę, oferują je dzieciom kiedy się nudzą, płaczą lub marudzą.

5. Dane dotyczące Gminy

Gmina Jeziorany położona jest w granicach Powiatu Olsztyńskiego, Województwa Warmińsko - Mazurskiego Gminę Jeziorany na dzień **31 grudnia 2020 r.** zamieszkiwało **7502** mieszkańców ogółem, natomiast na dzień 30.06.2021 r. **7435** (ze spadkiem o 67 osób).

---

¹³ M. Rowicka (2020), Raport z badania: "Brzdąc w sieci – zjawisko korzystania z urządzeń mobilnych przez dzieci w wieku 0-6 lat".

Ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej korzystało w 2020 r. 215 rodzin (liczba w rodzinach 503 osoby), w 2019 r. 235 rodzin (liczba osób w rodzinach 506).

Głównymi powodami przyznania pomocy w 2020 r. było: ubóstwo (dochód na osobę nie przekraczający 528 zł na osobę w rodzinie) - 114 rodzin, bezrobocie - 76 rodzin, niepełnosprawność - 67 rodzin, długotrwała lub ciężka choroba - 76 rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - 6 rodzin, w tym 3 rodziny niepełne.

Liczba rodzin korzystających z pomocy na przełomie 2 ostatnich lat utrzymuje się na podobnym poziomie, nie ulega zwiększeniu. Sytuacja ta wynika między innymi z powodu zwiększania się form i kwot wsparcia z systemu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i funduszu alimentacyjnego. W 2020 r. udzielono pomocy z powodu alkoholizmu 5 rodzinom, w 2019 r. 9 rodzinom, w 2018 r. 1 rodzinie. Z tytułu narkomanii w 2020 r. nie udzielono pomocy żadnej osobie, 2019 r. udzielono pomocy 1 osobie, w 2018 r. nie udzielono takiej pomocy. Z powodu przemocy w ostatnich trzech latach nie udzielano pomocy. Wyłączną pomocą w postaci pracy socjalnej objęto w 2020 r. 121 rodzin, 2019 r. 111 rodzin, 2018 r. 142 rodziny. Wyłączna praca socjalna dotyczy między innymi głównie rodzin w których prowadzone są procedury „Niebieskie Karty”. Większość tych rodzin nie korzysta ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku w Urzędzie Pracy Powiatu Olsztyńskiego z terenu Gminy Jeziorany odnotowano 382 osoby bezrobotne, w roku 2019 - 338 osób bezrobotnych, w 2018 r. - 439 osób, tendencja spadkowa którą obserwowano w poprzednich latach została zatrzymana. Ze względu na spowodowany wirusem SARS-COV-2 stan epidemii w 2020 roku stopa bezrobocia wzrosła i według stanu na 31.12.2020 w powiecie olsztyńskim wynosiła 10.4 % - wzrost o 1,8 punktu procentowego w odniesieniu do grudnia 2019 roku.

Z ostatnich danych Policji w Jezioranach wynika, że od dnia 01 stycznia 2020 r. do dnia 30 listopada 2021 r. na terenie miasta i gminy Jeziorany odnotowano 21 interwencji związanych z zakłóceniem porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe, nie zanotowano wypadków drogowych spowodowanych pod wpływem alkoholu ani narkotyków, zatrzymano 4 osobom prawa jazdy za jazdę pod wpływem alkoholu, zanotowano 6 interwencji dotyczących przemocy w rodzinie z powodu alkoholu – wypełniono Niebieskie Karty, prowadzono 1 postępowanie związane z posiadaniem lub zażywaniem narkotyków lub substancji psychoaktywnych, w izbie wytrzeźwień lub punkcie zatrzymań umieszczono 16 osób.

Według danych PARPA (Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) liczba osób uzależnionych od alkoholu wynosi ok. 800 tys., natomiast grupa osób pijących szkodliwie lub ryzykownie jest szacowana na 2 - 2,5 mln. Zatem problem nadmiernego spożycia alkoholu dotyczy ok. 9% populacji Polski.

W Gminie Jeziorany, liczbę osób uzależnionych szacuje się na ok. 153 osoby(2% populacji), natomiast pijących ryzykownie i szkodliwie na 381-534 osób(od 5 do 7 % populacji)

W Punkcie Konsultacyjnym dot. Alkoholizmu, Narkomanii i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Jezioranach w 2020 r. przeprowadzono rozmowy z 14 osobami w związku z nadużywaniem alkoholu, w 2019 r. z 8 osobami, w 2018 r. z 10 osobami. W 2020 r. wobec 7 osób podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia odwykowego, w 2019 r. wobec 3 osób, w 2018 r. w stosunku do 5 osób, w 2017 r. w stosunku do 11 osób. Z poradnictwa psychologicznego w 2020 r. skorzystało 30

osób, w 2019 r. 53 osoby, w 2018 r. 80 osób a w 2017 r. 43 osoby. Porad prawnych udzielono w 2020 r. 33 osobom, w 2019 r. 64 osobom, w 2018 r. 63 osobom, a w 2017 r. 44 osobom. Z pomocy terapeuty uzależnień w 2020 r. skorzystało 15 osób, w 2019 r. skorzystało 10 osób. W 2018 r. przeprowadzono kontrole w 6 punktach sprzedaży napojów alkoholowych, w 2017 r. w 7 punktach sprzedaży w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie sprzedaży alkoholu. W 2020 r. zaopiniowano pozytywnie 2 wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych W 2019 r. 4 wnioski, w 2018 r. – 3 wnioski, w 2017 r. - 5 wniosków.

Rynek napojów alkoholowych

Uchwałą Rady Miejskiej w Jezioranach w 2018r. ustalono maksymalną liczbę 150 zezwoleń na sprzedaż oraz sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych odrębnie dla:

1. poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych:
  - a. 50 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwa,
  - b. 50 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
  - c. 50 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18 % zawartości alkoholu.
2. punktów sprzedaży oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych , w tym:
  - a. 120 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży,
  - b. 30 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży.

W 2021 r. zezwolenie na sprzedaż poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych posiadało:

- a. 28 punktów na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwa,
- b. 25 punktów na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- c. 21 punktów na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18 % zawartości alkoholu,
- d. 25 zezwoleń dotyczyło sprzedaży alkoholu do spożycia poza miejscem sprzedaży, 5 zezwoleń dotyczyło sprzedaży alkoholu do spożycia w miejscu sprzedaży.

IV. Stan zasobów w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.

Dla właściwej realizacji zadań Programu w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych Burmistrz Jezioran powołał pełnomocnika oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadania pełnomocnika:

1. Przygotowanie i realizacja Gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii,
2. Prowadzenie w imieniu Burmistrza działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
3. Współpraca z Pełnomocnikiem Wojewody i Pełnomocnikami innych jednostek samorządowych,
4. Prowadzenie dokumentacji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Współrealizatorami programu są następujące podmioty:

1. Punkt Konsultacyjno - Profilaktyczny dot. Alkoholizmu, Narkomanii i Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie w Jezioranach,
2. Urząd Miejski w Jezioranach,
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jezioranach,
4. Miejski Ośrodek Kultury w Jezioranach,
5. Ośrodek Sportu i Rekreacji w Jezioranach,
6. Szkoła Podstawowa im. Michała Lengowskiego w Jezioranach, Szkoła Podstawowa w Radostowie, Szkoła Podstawowa we Franknowie, Branżowa Szkoła I stopnia w Jezioranach, przedszkola z terenu Gminy Jeziorany,
7. Posterunek Policji w Jezioranach,
8. Sąd Rejonowy w Biskupcu,
9. Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie,
10. Zespół Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim,
11. Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Jezioranach,
12. Parafia Rzymsko - Katolicka pw. Św. Bartłomieja w Jezioranach
13. Organizacje pozarządowe, które zgodnie ze swoim statutem realizują zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

V. Zasady wynagradzania członków GKRPA.

Członkowie Komisji otrzymują ze środków pozyskanych z koncesji wynagrodzenie naliczone procentowo od minimalnego wynagrodzenia pracowniczego określonego na rok 2022 w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 września 2021 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2022 r. (Dz. U. z 2021, poz. 1690).

- pełnomocnik – 34 % miesięcznie (brutto),
- przewodniczący komisji 16,5 % miesięcznie(brutto),
- członkowie Komisji 12,1 % miesięcznie(brutto).

Wynagrodzenie przysługuje za miesiąc, w którym przynajmniej dwukrotnie zostały zrealizowane niżej wymienione zadania: dyżur w Punkcie Konsultacyjnym, posiedzenia Komisji, kontrole dotyczące przestrzegania przepisów o sprzedaży napojów alkoholowych lub inne prace zlecone członkom Gminnej Komisji.

Realizacja Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii na lata 2022 - 2024 prowadzona będzie w oparciu o środki własne Gminy uzyskane z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2021 r. , poz. 1119). Powyższe środki gromadzone są w budżecie Gminy w **dziale 756**.

Plan wydatków Programu na 2022 rok zostanie określony w uchwale budżetowej na 2022 rok w **dziale 851 – ochrona zdrowia**. Sprawozdanie finansowe i merytoryczne z realizacji Programu będzie integralną częścią rocznego sprawozdania budżetowego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jezioranach.

VI. Cele Programu:

Celem głównym Programu jest ograniczenie szkód społecznych, zdrowotnych i dysfunkcji rodzinnych, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież, a szczególnie :

1. Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk, będących skutkiem nadużywania oraz uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych na terenie Gminy Jeziorany,
2. Promowanie zdrowego stylu życia i alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież,
3. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

Cel główny realizowany będzie w formie :

1. Profilaktyki uniwersalnej - adresowanej do wszystkich mieszkańców Gminy Jeziorany (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
2. Profilaktyki selektywnej – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
3. Profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia.
4. Terapii – obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem. Realizacja programów terapeutycznych dla osób uzależnionych.
5. Rehabilitacji – realizacja programu readaptacji poprzez poradnictwo psychologiczne, socjalne i społeczne oraz wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

VII. Zadania Gminnego programu.

Zadanie 1

Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna dla osób uzależnionych

1. Motywowanie osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie tych osób do odpowiednich poradni i instytucji.
2. Współpraca z placówkami służby zdrowia w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych.

3. Motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia.
4. Finansowanie pomocy psychiatrycznej, psychologicznej, prawnej i terapeutycznej z zakresu problemów uzależnień, problemów wychowawczych i przeciwdziałania przemocy.
5. Zakup materiałów edukacyjnych, ulotek, broszur, ogłoszenia w mediach lokalnych i na stronach internetowych.
6. Podnoszenie kwalifikacji członków Gminnej Komisji i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy poprzez udział w konferencjach, szkoleniach, warsztatach oraz finansowanie związanych z tym kosztów udziału i dojazdu.
7. Utrzymanie Punktu Konsultacyjnego (ponoszenie opłat z tytułu: czynszu, energii, wody, niezbędnego wyposażenia).

Zadanie 2

Pomoc rodzinom, w których występują problemy uzależnień a w szczególności udzielenie ochrony przed przemocą.

1. Wsparcie finansowe prowadzenia poradnictwa i pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym organizacja dyżurów psychologa, prawnika i specjalistów uzależnień.
2. Uczestniczenie w pracach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Współpraca z policją, prokuraturą, szkołą, ośrodkiem pomocy społecznej, sądem, zakładami opieki zdrowotnej.
4. Finansowanie szkoleń i warsztatów dla przedstawicieli instytucji włączonych w system przeciwdziałania przemocy.
5. Umożliwienie uzyskania schronienia dla ofiar przemocy w rodzinie.
6. Współorganizowanie programu korekcyjno - edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie .
7. Wdrażanie i finansowanie metod pracy z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie, mających na celu zwiększenie umiejętności radzenia sobie z przemocą, odbudową poczucia własnej wartości (programy, warsztaty itp.) oraz tworzenie grup wsparcia.
8. Uczestniczenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w procedurze „Niebieska Karta”.
9. Realizacja działań edukacyjnych, profilaktycznych i warsztatowych skierowanych do dzieci i młodzieży promujących między innymi rodzinę bez przemocy oraz właściwe relacje między rówieśnikami jak również udział w ogólnopolskich kampaniach w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i cyberprzemocy, (rozpowszechnianie tematycznych informatorów, broszur, plakatów, ulotek oraz innych gadżetów).
10. Wspieranie działań Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
11. Rozpowszechnianie informacji w środowisku lokalnym na temat instytucji i osób, które świadczą pomoc w związku z występowaniem problemu uzależnień i przemocą w rodzinie (plakaty, ulotki, lokalne media i strony internetowe).

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych :

1. Organizowanie i finansowanie bądź dofinansowanie na terenie szkół i innych placówek opiekuńczo-wychowawczych, programów i warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
2. Finansowanie i organizowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów.
3. Organizowanie i wspieranie działań propagujących zdrowy styl życia z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej dzieci i młodzieży poprzez:
  - a) organizowanie zajęć edukacyjnych i sportowo - rekreacyjnych z uwzględnieniem programów profilaktycznych pozwalających konstruktywnie wpływać na postawy młodych ludzi wobec używek,
  - b) kampanie promujące aktywność fizyczną i zdrowy styl życia.
4. Organizowanie i finansowanie spektakli teatralno – widowiskowych i koncertów profilaktycznych.
5. Współfinansowanie organizacji czasu wolnego dzieciom i młodzieży w tym wypoczynku (ferie zimowe, wakacje letnie) z włączeniem realizacji działań profilaktycznych związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychoaktywnych oraz promowaniem zdrowego stylu życia..
6. Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
7. Finansowanie i organizowanie szkoleń (sprzedawcy napojów alkoholowych, kuratorzy, pedagodzy, pracownicy socjalni, dzielnicowi).
8. Realizacja działań edukacyjnych na temat uzależnień, w tym m.in. od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych dla kadry pedagogicznej i rodziców, udział w ogólnopolskich kampaniach w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii (zakup i rozpowszechnianie materiałów dydaktycznych, broszur, plakatów, ulotek itp.).

Zadanie 4

Prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem, a w szczególności:

1. przypadków sprzedaży alkoholu: nieletnim, osobom których zachowanie wskazuje na to, iż są w stanie nietrzeźwości, na kredyt lub pod zastaw,

2. reklamy, promocji napojów alkoholowych,
3. wprowadzania do obiegu napojów alkoholowych pochodzących z nielegalnych źródeł,
4. obecności wymaganych przepisami prawa tablic informacyjnych o szkodliwości spożycia alkoholu,
5. naruszeń porządku publicznego w miejscu sprzedaży i najbliższej okolicy,
6. stwierdzenia sprzedaży alkoholu bez wymaganego zezwolenia.

Zadanie 5

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

1. Udzielanie dotacji dla organizacji pozarządowych, które zgodnie ze swoim statutem realizować będą zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Wspieranie działalności stowarzyszeń i lokalnych koalicji trzeźwościowych mających charakter profilaktyczny.
3. Wspieranie grup wsparcia „AA” i AI- Anon ”.
4. Dofinansowanie zatrudnienia pracownika Klubu Integracji Społecznej w ramach MOPS w Jezioranach podejmującego działania mające na celu reintegrację dla osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.
5. Organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje osób realizujących zadania profilaktyczne.
6. Wspomaganie działalności profilaktycznej, edukacyjno-informacyjnej służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych w tym: zakup i rozpowszechnianie tematycznych informatorów, broszur, plakatów, ulotek i gadżetów.

Zadanie 6

Działania ukierunkowane na zmniejszenie problemów zdrowotnych i społecznych wynikających z używania w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

Zadanie 7

Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach i poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

1. Realizacja programów edukacyjnych z zakresu zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego.
2. Podejmowanie działań edukacyjno- informacyjnych i kampanii w tym : zakup i rozpowszechnianie tematycznych informatorów, broszur i innych materiałów nakierowanych na zmianę przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego.
3. Współpraca z instytucjami, które w zakresie swoich działań interwencyjno - sprawdzających zmierzających do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym zakup i przekazywanie materiałów informacyjnych (plakatów, ulotek i gadżetów).
4. Podnoszenie kompetencji zawodowych przedstawicieli służb kontaktujących się z osobami nietrzeźwymi (policja, ratownicy medyczni.)

VIII . Przewidywane rezultaty realizacji Programu

1. Podniesienie świadomości jak największej liczby mieszkańców gminy Jeziorany wobec skutków używania napojów alkoholowych, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.
2. Zapobieganie powstawania uzależnień wśród mieszkańców Gminy Jeziorany.
3. Objęcie jak największej liczby dzieci i młodzieży szkolnej działaniami o charakterze profilaktycznym.
4. Zmniejszenie skali problemów społecznych i dysfunkcji rodzinnych powodowanych uzależnieniem.
5. Podwyższenie kompetencji pracowników służb zobowiązanych do pomocy osobom doświadczającym przemocy, jak również osobom mającym problemy z uzależnieniami.
6. Dostarczenie informacji mieszkańcom Gminy na temat ofert pomocy z zakresu uzależnień i przemocy w rodzinie.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Realizacja gminnego Programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii nie rozwiąże wszystkich problemów dotyczących uzależnień. Jednakże założeniem Programu jest w jak największym stopniu ograniczenie zjawiska uzależnień i skutków wynikających z uzależnień.